

בית הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג

הערה: משך הלימודים לתואר השני הוא שנתיים

בית הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג הוקם בשנת תשל"א כמסגרת גג ללימודים מתקדמים, מחקר ופעילות אקדמית בין-תחומית לכל החוגים המכונים והקתדרות שעניינם בהוראה או מחקר במדעי היהדות.

חוגי בית הספר: מקרא, תלמוד ותורה שבעל פה, הלשון העברית והלשונות השמיות, ספרות עברית, פילוסופיה יהודית, היסטוריה של עם ישראל וארץ ישראל, ארכיאולוגיה ותרבויות המזרח הקדום.

מכוני מחקר ומרכזי מחקר

המרכז לחקר התפוצות ע"ש גולדשטיין-גורן, המכון לחקר הציונות, מכון כץ לחקר הספרות העברית.

קתדרות

הקתדרה להיסטוריה ותרבות של יהדות סלוניקי ויוון, הקתדרה לתרבות היהודים בארצות האסלאם ולחקר הגניזה ע"ש יוסף וסיל מייזר, הקתדרה להיסטוריה של יהדות אירופה ע"ש קרן משפחת אברהם ואדיטה שפיגל, הקתדרה לפילוסופיה ולאתיקה יהודית ע"ש לילי וליאון סוראסקי, הקתדרה למדעי היהדות ע"ש סר איזיק וולפסון, הקתדרה לחקר השואה ע"ש בנימין וחיה שפלסקי, הקתדרה לתולדות הלשון העברית ע"ש יעקב ושושנה שרייבר, הקתדרה לחקר הציונות ע"ש ד"ר ראובן מרנפלד, הקתדרה לתולדות היהודים בעולם העתיק ע"ש יעקב אלקובי, הקתדרה לארכיאולוגיה של ארץ ישראל בתקופת הברזל והברונזה ע"ש יעקב אלקובי.

בית הספר משמש מסגרת ומרכז לפעילותם של גורמים אקדמיים שמחוץ לאוניברסיטה שעניינם טיפוח המחקר שבתחומי פעילותו והם:

1. המרכז לחקר ארץ ישראל ויישובה בשיתוף עם יד יצחק בן-צבי.
2. המרכז לחקר מורשת יהדות המזרח שלידי משרד החינוך והתרבות.

בית הספר מרכז את מערך הקבלה והלימודים לתואר השלישי במדעי היהדות ובמסגרתו פועלת הוועדה לתלמידי מחקר המפקחת על קבלת התלמידים ומהלך הלימודים מתחילתם ועד להגשת הדיסרטציה וקבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה".

בית הספר מקיים תכנית לימודים משולבת ללימודי תואר שני במדעי היהדות.

בין המטרות העיקריות של ביה"ס

עידוד תלמידים מצטיינים, פיתוח וייזום תכניות מחקר והוראה בתחומי מדעי היהדות. פרסום מחקרים והידוק שיתוף הפעולה המדעי עם מוסדות אקדמיים בארץ ובח"ל בתחומי מדעי היהדות.

פעילויות בית-הספר

א. **פרסומים מדעיים**: בית הספר מוציא לאור - הן באורח עצמאי והן בשיתוף עם הוצאות ספרים אחרות - עבודות מחקר של חברי הסגל שאושרו על-ידי הוועדה לפרסומים מדעיים של ביה"ס.

מאז ייסודו של בית הספר (תשל"א) יצאו לאור במסגרתו כ- 350 כותרים בעברית ובאנגלית. "תעודה" - קובץ המחקרים של בית הספר למדעי היהדות יוצא לאור אחת לשנה משנת 1976.

ב. **כינוסים מדעיים וימי עיון**: בית הספר מקיים כינוסים וימי עיון מדעיים פנימיים, ארציים ובינלאומיים ביוזמת החוגים, מכוני המחקר, הקתדרות והמרכזים של בית הספר. במסגרת בית הספר מתקיים פורום הרצאות מרכזי, "בימת החוקר", המיועד לחברי הסגל, תלמידים ורוכשי כרטיסי מינוי לסדרה. סגל וחוקרים מהארץ ומחו"ל סוגיות חדשות ממחקריהם. ההרצאות מתקיימות אחת לשבוע, בימי ג' בשעה 18.00. נושא הרצאות הסדרה בשנה"ל תשס"ה: " כינונו של קאנון: ספרי קודש וספרות מכוונת בתרבויות השונות" כמו כן מתקיים ה"מגילס", סמינר בין-חוגי למחקר הערבית היהודית, המיועד לחוקרים ולתלמידי מחקר בתחום זה, והמקיים את מפגשיו אחת לחודש.

ג. מחקרים: במסגרת בית הספר מתבצעים מחקרים בתחומים הבאים:

- מורשת יהדות המזרח.
- חקר תנועת העבודה היהודית בארץ ישראל ובגולה.
- שאלות ותשובות בתקופת הרנסאנס באיטליה.
- אגרות יהודי איטליה בתקופת הרנסאנס.
- חקר הגניזה הקהירית.
- חקר הלשון העברית והתחומים הסמוכים לה:
  1. חקר המסורה הטברנית.
  2. הפועל בלשון המקרא.
  3. ארמית השומרונים.

ד. **תצלומי כתבי יד עבריים**: לבית הספר בשיתוף עם הספרייה המרכזית, יחידה לתצלומי כתבי יד עבריים. מצויים בה מיקרופילמים של אוסף כתבי הגניזה ע"ש טיילור-שכטר ושל כתבי יד אחרים מאוספי אוניברסיטת קיימברידג' והסמינר התיאולוגי היהודי בניו-יורק.

מוסדות בית הספר

- ראש ביה"ס	- פרופ' דינה פורת
- מזכירת ביה"ס	- שרה ורד
- מזכירת ראש ביה"ס	- מירב יוגב
- מועצת ביה"ס	- כל חברי הסגל מדרגת מרצה ומעלה

הוועדה לפרסומים מדעיים

- פרופ' דינה פורת (יו"ר)
 ד"ר שלמה בונימוביץ
 פרופ' אד גרינשטיין

ד"ר רונית מרוז
 ד"ר משה פלורנטיין
 ד"ר אלחנן ריינר
 פרופ' מיכל אורון

הוועדה לתלמידי מחקר לתואר שלישי

פרופ' דינה פורת (יו"ר)
 פרופ' אד גרינשטיין
 פרופ' מיכל אורון
 ד"ר שלום רצבי
 ד"ר חיים כהן (מ"מ)
 פרופ' שרה קליין-ברסלבי
 פרופ' זיק יקר
 פרופ' יעקב שביט
 ד"ר יורם יעקובסון

ועדת מינויים - ועדת המינויים של ביה"ס היא אחת מארבע ועדות המינויים של הפקולטה

פרופ' דן לאור, דקאן (יו"ר)
 פרופ' יאיר הופמן
 פרופ' נדב נאמן
 פרופ' יוסף סדן
 פרופ' ישראל פינקלשטיין
 פרופ' עוזי שביט

ועדת המלגות

פרופ' דינה פורת (יו"ר)
 ד"ר מנחם לורברבוים
 ד"ר תמר סוברן
 ד"ר ורד נעם

ועדת ההוראה של התכנית המשולבת למ"א

פרופ' דינה פורת (יו"ר)
 ד"ר שלום רצבי – מרכז התכנית
 ד"ר תמר סוברן

פרטים נוספים על בית הספר ופעולותיו, כולל רשימת פרסומים ועבודות דוקטור ניתן למצוא
 באתר בית הספר: [/Http://www.tau.ac.il/humanities/jewishstudies](http://www.tau.ac.il/humanities/jewishstudies)
 מזכירות ביה"ס: בניין רוזנברג, חדר 304 טל': 6409275, 6409467 פקס: 6407031

תכנית משולבת במדעי היהדות ללימודי תואר שני

הערה: משך הלימודים לתואר השני הוא שנתיים

תוכנית הלימודים המשולבת במדעי היהדות לתואר שני תתמקד בנושאים החוצים את התחומים השונים של מדעי היהדות. בשנת הלימודים תשס"ג, יוצעו לסטודנט שלושה מכלולים לימודיים: 'היהדות כתרבות פרשנית', 'היהדות כמפגש בין תרבויות ו'הישראליות': זהות, תרבות וחברה. מכלולים אלו נבחרו הן בשל העניין הרב שהם מעוררים במחקר המודרני (במדעי הרוח, החברה, תורת המשפט ותולדות האמנות) והן בשל אופיים חוצה התקופות והדיסציפלינות. בבוא הזמן תכלול התוכנית חמישה-שישה מכלולים ומסלול לימודים אישי.

תנאי קבלה

ללימודי התואר השני בתכנית המשולבת רשאי להתקבל נושא תואר "בוגר אוניברסיטה" מכל חוג ומכל פקולטה.

תנאי להרשמה ללימודי תואר שני – תכנית משולבת בביה"ס למדעי היהדות הוא ציון מינימלי "טוב" בלימודי התואר הראשון. זכאים להתקבל תלמידים בעלי ציון ממוצע משוקלל של 80, וכן פטור בשפה זרה שניה. לא יתקבלו תלמידים טרם סיום חובותיהם לתואר הראשון. ההחלטה הסופית בדבר קבלת הסטודנט נתונה להכרעתו של ראש ביה"ס או יועץ התכנית, במקרים מסוימים תוך התייעצות עם ועדת ההוראה. יועץ התכנית הוא שינחה את הסטודנט בהרכבת מערכת הלימודים.

סטודנט אשר חוגי הלימוד שלו לתואר "בוגר האוניברסיטה" לא היו בתחומי מדעי היהדות או בתחומים הקרובים להם, יחוייב בלימודי השלמה מלימודי התואר הראשון לפי תכנית אשר ירכיב למענו יועץ התכנית. לימודי השלמה לא ייחשבו במניין השעות לקראת התואר השני. את לימודי השלמה ניתן יהיה לשמוע במקביל ללימודי התואר השני ובלבד שהסטודנט יסיים אותם תוך שנה א' ללימודיו.

סטודנטים המגיעים מהמכללות האקדמיות יחוייבו ב-16 ש"ס לימודי השלמה.

סטודנט אשר בידו תעודת "בוגר אוניברסיטה" מחוץ לארץ ייחשב כמועמד לקבלה אם ציוניו עונים לאמות המידה שנקבעו לעיל, ואם במשך לימודיו לתואר הראשון רכש בסיס מספיק ללימודי המשך בתכנית המשולבת. במקרים מסוימים יידרש המועמד ללמוד לימודי השלמה לפני שיוכל להתחיל את לימודיו לתואר השני. כמו כן תבחן בקיאותו בעברית יחד עם הלומדים לקראת התואר "בוגר אוניברסיטה". אם לא יעמוד בבחינה זאת יחוייב להשתלב בלימודי היחידה לעברית.

אם החל סטודנט את לימודי התואר השני באוניברסיטה אחרת, רשאי בית-הספר להכיר בלימודים אלה, בכולם או בחלקם, בתנאי שילמד לפחות 1/2 מתכנית לימודיו באוניברסיטת תל-אביב. תלמיד במסלול ללא תזה חייב ללמוד לפחות 2/3 מתכנית לימודיו באוניברסיטת תל-אביב.

מסלולי לימוד

בתוכנית שני מסלולי לימוד: תואר שני עם עבודת גמר ותואר שני בלי עבודת גמר. האישור ללימודים במסלול עם עבודת גמר יינתן לתלמידים המעוניינים, כשוועדת ההוראה של התוכנית תעמוד על כישוריהם והישיגיהם ולאחר הגשת עבודה סמינריונית אחת לפחות. במסגרת מסלול זה יוכלו תלמידים מצטיינים ללמוד גם על פי תכנית אישית.

מסלול לתואר שני עם עבודת גמר:

התלמיד ילמד 32 ש"ס. שני מכלולים, האחד כתחום התמחות- 16 ש"ס, השני כתחום משני – 8 ש"ס ושני קורסי חובה: קריאת טקסטים בתרבות היהודית – 4 ש"ס וסמינר אינטגרטיבי – 4 ש"ס. הוא יגיש שתי עבודות סמינריוניות, אחת בכל מכלול, ואת עבודת התזה בתחום ההתמחות שבו בחר.

התלמיד חייב להגיע לרמת פטור בשפה זרה שנייה בהתאם לתחום התמחותו. תלמיד המבקש להתמחות בעת העתיקה יחויב בלימוד מתקדם של שפה עתיקה אחת או יותר, אם יתבקש הדבר על-פי נושא ההתמחות. השפה העתיקה תקבע על-פי תחום התמחותו של התלמיד ותאושר על-ידי יועצי התוכנית. עד מחצית ממספר השעות שיוקדשו ללימודי שפה עתיקה, אך לא יותר מ 4 שעות, יוכרו כחלק ממכסת השעות הנדרשות לתואר. קיימת אפשרות למסלול ישיר לדוקטורט.

התלמיד יכתוב עבודת גמר שהיא חיבור במתכונת אקדמאית, מקצועית. מטרת העבודה להוכיח את כושרו של הסטודנט לכתוב עבודה מדעית המושתתת על מקורות ראשוניים.

שקלול ציון הגמר לתואר: 30% עבודות סמינריוניות, 20% רפרטים, 50% ציון עבודת הגמר.

מסלול לתואר שני ללא עבודת גמר:

התלמיד ילמד 36 ש"ס בשני מכלולים. האחד כתחום התמחות 16 ש"ס, השני כתחום משני – 12 ש"ס, ושני קורסי חובה: קריאת טקסטים בתרבות היהודית – 4 ש"ס וסמינר אינטגרטיבי – 4 ש"ס. על התלמיד במסלול זה להגיש 3 עבודות סמינריוניות, שתיים בתחום התמחותו ואחת במשני.

לאחר סיום חובות השמיעה והגשת העבודות, ייבחן התלמיד בבחינת גמר. את הרכב הבחינה תאשר ועדת ההוראה של התכנית.

על התלמיד להבחן בתוך שנה מיום סיום לימודיו.

שקלול ציון הגמר לתואר: 60% עבודת סמינריוניות, 20% רפרטים, 20% בחינת גמר.

מסלול אישי:

מסלול זה מיועד לתלמידים הרואים לנגד עיניהם נושא, או לפחות תחום מוגדר, שאותו יהיו מעוניינים לחקור. לתלמידים אלה תורכב תוכנית לימודים מיוחדת, והם ילוו על ידי מנחה.

מסלול זה מיועד בעיקר לתלמידים מצטיינים המעוניינים להמשיך לתואר שלישי. הקבלה למסלול האישי מותנית בהצטיינות בלימודים בשנה הראשונה לרבות עבודה סמינריונית. קיימת אפשרות למסלול ישיר לדוקטורט.

התלמיד חייב להגיע לרמת פטור בשפה זרה שנייה, באחת מן השפות הנלמדות באוניברסיטה.

לפרטים נוספים נא לפנות למזכירות בית הספר למדעי היהדות בניין רוזנברג חדר 303

טל: 6049275-03 או 6409467-03